ՆՈՐ ԴԱՐ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ 20 ՓԱՐԱ ՊՂԻՆՁ

ԳԻՆ 30 ՓԱՐԱ ԹՈՒՂԹ

Ը· ՏԱՐԻ 26 ՄԱՅԻՍԻ ՇԱԲԱԹ 26 ՓԵՏՐՎԱՐ 1877 Ն· Տ· ՄԱՐՏ 10 ԹԻՒ 1983

Ա.ԶԳ.Ա.Յ.Ի.Ն

Ա.հաւասիկ մեր երեկուան Ա.ԶԳ. ժողովին մէջ բրած ատե. նախօսութիւնը ։

Ա.նցեալ նիստին մէջ երբ ա. մենք՝ մանաւանդ ես՝ քաղ. ժողովոյ բոլորովին բացակայու. թեանը իւր իրաւունքները կը պաշտպաննէինք, իրրև մենէ ընտրեալ վարչութիւն մը դաս. տիարակութեան խնդրոյն վրայ անոր կարծիք տալու իրաւունք կը յարգէինք և ժողովին միաձայն սրբազրեալ ... անոր իրաւունքը պաշտպանե. ցինք և՝ յարգեցինք, կարգն եկաւ այդ դաստիարակութեան տեղեկագրին տպագրութեամբ օր յառաջ երեսփոխանաց ձեռ. քըն յանձնելուն կարևորու. թեանը եւ տիպողականու. թեանը ։

քաղ. ժողովը բոլորովին բացակայ էր և չէր կրնար խոս. տանալ մեզ այդ տպագրութիւ. նը օրին հասցնել. ասոր վրայ Ա.տենապետ բաշալին յայտարա. րեցաւ խօսքերն բուն իր բա. ռերովին ։

«Դուք կարծեցիք թերեւս «որ՝ խնդիրն օրակարգն անց. «նելուն պէս անմիջապէս կըր. «նանք վիճաբանութեան ալ «ձեռնարկել. այս ընելու հա. «մար պէտք է որ այսօրուան «ատենագրութիւնները տպուած «մեր ձեր ձեռքը հասնի յաջորդ «նիստէն գոնէ 24 ժամ յառաջ։ «Բայց ասկէ երկու ամիս առաջ «եղած նիստին ատենագրու. «թիւնը չստացանք ոսկաւին տը. «պրանէն. ի՞նչպէս պիտի ընեն. ք։

Ա.տենապետ բաշալին այս խօսքը ատենագրութեան մէջ տպուած է նոյն ինքն հարկաւ իրեն սրբագրութեամբը, ճիշդ այնպէս՝ ինչպէս սրբագրու. թեան միջոցին յաւելուածներ եղած կը տեսնուին երբեմն դի. ւանական պատասխանատուու. թեանց իրրև նախնական պատ. րաստութիւն ։

Ա.յդ պէտք չէ ինձ հոս խըն. դիր ընել. այլ պէտք եղած բանն է Ա.տենապետ բաշալին ինչպէս պիտի ընեն՝ ք ըսելով՝ ժողովին ուշադրութեանը յանձ. նելն Ա.ԶԳ. ժողովոյս տպագրու. թեանց օրին հասնելու խնդիրն։

Ի՞նչ պատասխան կտպասէր դիւանը ժողովէս իր այդ հարց. մանը փոխարէն ։ Պիտի ըսեք հի. մայ՝ էտէպզութիւն բառը լը. սել չէր սպասեր. այո՛ ես ալ ձեր կարծիքէն եմ՝ թէ չէր ըս. պասեր և պիտի գամ տալ այդ բառին պատասխանը, որու դէմ քաղ. ժողովը բողոք բառնա. լու աճապարեր է՝ առանց ըս. պասելու այդ բառին ինչպէս ըսուած ըլլալուն պարագաներն լմնցնելու. աճապարեր է Մա. սիսի մէջ տեսնելով այդ բառը. իբրև հայհոյութիւն. աճապա. րեր է այս ու այն երեսփոխա. նին բերնէն թերևս տարբեր տարբեր կերպով լսածներուն գոհ ըլլալով և ատոնք իբրև ուղղ կամ վաւերական ըմբռնե. նելով. մինչդեռ իւր պարտքն էր սպասել ատենագրութեան մէջ տեսնելու այդ բառը իր բոլոր պարագաներովը և իբրև քաղաքացի քաղաք ։

Հոգ չէ, թող աճապարած ալ չըլլայ տեսնի. ես գոհ և չատ գոհ եմ որ այդ բողոքն ըրաւ. միայն կը յաւելմ՝ թէ քաղ. ժո. ղովը որու դէմ բողոք բառնա. լու պարտաւոր ըլլալն ալ մտա. ցեր է իր աճապարանաց մէջ և այս մոռացումը նպատակի մը համար է ։ վարչութիւնը որ և է երեսփոխանի հետ ուղղակի յարաբերութեան մէջ չը կրնար ըլլալ, իր յարաբերութիւնը այս ժողովին ամբողջութեանը հետ է. երբ հարցում կու տղէ երես. փոխան մը՝ այս ժողովս առանց այդ հարցումը իւրացնելու քաղ. ժողովն պարտական չէ պատաս. խան տալ. երբ յարձակում մը կընէ երեսփոխան մը վարչու. թեան դէմ՝ վարչութիւնն այդ յարձակումը ... դարձնելու պարտական չէ յարձակումն ընող երեսփոխա. նին առաջը. այլ ինքզինք ար. դարացնելու պարտական է այս ժողովին հանրութեան առջեւ՝ երբ ժողովս այդ յարձակումը իւրացնելու ըլլայ, վարչութիւնը իրաւունք չունի բողոք բառ. նալ երեսփոխանի մը դէմ՝ եթէ այդ երեսփոխանը մինչև ան. գամ էն ծայրայեղութեանց դի. մէ, այլ վարչութիւնը պիտի դի. տէ թէ՝ արդեօք այս ժողովս իւրացուց այդ ծայրայեղութիւ. նը և այն ատեն բողոք պիտի բառնայ այս ժողովոյս գէմ հը. բաժարական տալով, զի իւր յարաբերութիւնը այս ժողովիս հանրութեանը հետ է, զայն կազմող մասնաւորութեանց հետ չէ, ատոր համար է որ ատենա. կան կանոնագրութիւնը շատ մը տրամադրութիւններ ունի յա. րաբերութեան մասին ի մէջ Ա.ԶԳ. ժողովոյն և վարչութեան, բայց բնաւ յօդուած մը չունի այն մասին թէ՝ երբ վարչութիւնը բողոք բառնայ մասնաւոր ե. րեսփոխանի մը դէմ իր երես. փոխանական պարտաւորութիւ. նը կատարելուն մասին՝ այդ բողոքն ի՞նչպէս և ո՛ր օրինօք պիտի անցնի ժողովէս. արդէն ալ չէր կրնար ատանկ յօդուած մը դրուիլ, զի այն ատեն երես. փոխանաց ազատութիւնը կեր. պով մը ճնշուած կըլլար վար. չութեան դանազան ձեւերու տակ ընելիք բողոքներուն տակ։

Պիտի ըսէք հիմայ, միթէ երեսփոխան մը երբ հայհոյու. թիւն ընէ վարչութեան դէմ, վարչութիւնը բողոք ընելու ի. րաւունք չո՞ւնի. հիմայ եթէ չու. նի ըսած ... պիտի լսեմ պիտի ըլլամ՝ ու պիտի սրամտիք ։

Կարդացէք ատենական դա. նոնին պատժական դլուխը, հոն պիտի տեսնէք թէ՝ բոլոր այդ խնդիրները ժողովը իրեն վերա. պահած է և ուրիշի բողոքելու իրաւունք տուած չէ. զի եթէ այդ իրաւունքը ժողովը իրեն չվերապահելով՝ ջնասելոյն բողո. քելու իրաւանցը ենթարկէր՝ հարկ կըլլար ուրեմն ժողովին սպասել որ բողոք ըլլայ ջնա. սելոյն կողմէն. սակայն այն ա. տեն քանի մը չարամիտ մար. դիկ՝ քաւ լեսյի որ մեր մէջ դըտ. նուին՝ կրնային միաբանելով ժո. ղովը հայհոյութեանց սրահ մը դարձնել երբոր դէմ բողոք. ըլու իրաւունքին չը գործադ. րելով, սակայն կանոնը լաւ նա. խատեսած է այդ կէտը և իր պատկառանքին ու բարեկար. գութեան հոգն իր վրայ առ. նելով՝ ուրիշի իրաւունք չէ սահ. մանած, որպէս զի անոր բողո. քելուն սպասելու հարկ մը չը մնայ. և իր այս իրաւունքը այնքան խստիւ իրեն վերապա. հած է՝ որ «ինչու» խոկ վիճա. բանելու ժամանակ չը թողլով՝ ատենապետին ԱՆԿԱՆ հեղինա.

ՂՂԳՀՈՈՒՅՈՎ ՂՂՈՒԾՕ

Ա՛ռ ձեռքդ գրիչ, գրէ՛ ինձ, ո՛վ հայ,

ՏՈՒՐՔԱՑԻ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ

Թուրքաց Սուլթանը ամենայն ինչ կ՚ընէ՝ որպէս զի Հայոց Պատրիարքը ստիպէ զինքը Հայոց Հայրապետ ճանչնալու, եւ ինքն ալ ամենայն ինչ կ՚ընէ՝ որպէս զի Սուլթանը չստիպէ զինքը Հայոց Հայրապետ ճանչնալու։ Ասոնք կ՚ընեն ինչ որ կրնան, որպէս զի ամենայն ինչ մնայ նոյն վիճակին մէջ։ Ասոնք կ՚ընեն ինչ որ կրնան, որպէս զի Հայոց Պատրիարքը չկարենայ ընել ինչ որ կրնայ ընել